

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în limba română și în limba engleză obținute în proiectului ”Aplicarea cunoștințelor speciale la înfăptuirea justiției” 23.70105.0807.11T pentru anul 2024 - 2025

În toamna anului 2022, de către Agenția Națională de Cercetare și Dezvoltare” a fost lansat concursul ”Tineri Cercetători”, unde echipa Academiei ”Ștefan cel Mare” formată din: Pilat Sofia, Pilat Artiom, Derenev Serghei și Prețivatii Ghenadie au depus toate actele necesare pentru participarea la concursul respectiv.

Ca urmare, proiectul propus, cu titlul ”Aplicarea cunoștințelor special la înfăptuirea justiției” a obținut finanțarea, cu cifrul 23.70105.0807.11T, conducător de proiect Pilat Sofia dr., conf.

Conform prevederilor contractului, pentru activitățile în cadrul proiectului pentru anul 2024, membrii grupului au realizat următoarele:

- *Examinarea prevederilor codului de procedură penală, procedură civilă precum și alte acte normative care reglementează procedura de aplicare a cunoștințelor speciale.* În urma examinării prevederilor legale au fost constatate unele omisiuni legislative, care reglementează procedura de aplicare a cunoștințelor speciale, și anume: Legea 68 cu privire la expertiză judiciară, Codul de procedură penală precum și alte acte normative naționale care reglementează procedura de aplicare a cunoștințelor speciale, baza empirică la realizarea acestui obiectiv a constituit practica CtEDO, CSJ precum și deciziile Curții Constituționale a RM. Rezultatele obținute vor fi reflectate în livrabilul final, ghid cu privire la aplicare cunoștințelor speciale
- *Realizarea unui sondaj în urma căruia vor fi identificate acele probleme cu care se confruntă organele competente de aplicare a legii la aplicarea cunoștințelor speciale.* La sondajul respectiv au participat practicienii, și anume ofițerii de urmărire penală, procurori și judecătorii. Rezultatele sondajului vor fi reflectate în livrabilul final, ghid cu privire la aplicare cunoștințelor speciale
- *Elaborarea lucrărilor științifice pe marginea temei de cercetare care vor fi publicate în reviste de specialitate, sau materialele conferințelor.* Pentru anul 2024, membrii proiectului au participat la: IV Міжнародної науково-практичної конференції 21 червня 2024 року.
- *Cercetarea cauzelor penale cu aplicarea eronată a normelor care reglementează procedura de aplicare a cunoștințelor speciale.* Pe parcurs anului 2024, în scopul de a îmbogăți baza empirică, membrii grupului au făcut cunoștință cu cauzele penale, unde au fost aplicate eronat unele prevederi a legislației. Rezultatele cercetării a cauzelor penale vor fi reflectate în ghid.
- *Organizarea mesei rotunde.* La data de 14 noiembrie 2024, în cadrul proiectului a fost organizată o masă rotundă cu genericul: ”Probleme actuale privind aplicarea cunoștințelor speciale” În cadrul manifestației științifice au fost puse în discuție problematica aplicării cunoștințelor speciale, și anume a fost examinată practica judiciară, au fost puse în discuții hotărârile Curții Constituționale a RM, precum și cazuri de condamnare a RM la CtEDO, ca urma încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei la aplicarea cunoștințelor speciale. La fel, au fost prezentate rezultatele sondajului realizat în cadrul proiectului, unde toți participanții au avut posibilitatea de a face cunoștință cu ele.

Conform prevederilor contractului, pentru activitățile în cadrul proiectului pentru anul 2025, membrii grupului au realizat următoarele:

- *Identificarea criteriilor de apreciere a cunoștințelor speciale de către instanța de judecată și organul de urmărire penală.* Aprecierea rezultatelor aplicării cunoștințelor speciale reprezintă o activitate complexă și complicată, în contextul în care nu sunt clare expres care sunt criteriile de apreciere a rezultatelor acestuia. Organele competente ale statului au obligație de a aprecia

rezultatele cercetărilor însă nu posedă personal aceste cunoștințe, în acest context ei recurg deseori la audierea expertului judiciar pentru a clarifica unele circumstanțe care nu sunt clare. În prezentul ghid, elaborat în cadrul proiectului, am redat unele criterii de apreciere a cunoștințelor speciale.

- *Determinarea competenței organului de urmărire penală și instanței de judecată la aprecierea rezultatelor cunoștințelor speciale.* Este în competența organului de urmărire penală și a instanței de judecată de a aprecia rezultatele aplicării cunoștințelor speciale, această obligație rezultă din competența funcțională a acestuia. În ghidul elaborat în cadrul proiectului au fost publicate rezultate sondajului, unde a, identificat problemele cu care se confruntă organele competente la aprecierea rezultatelor.

- *Elaborarea materialelor științifice pe tema proiectului de cercetare. Care vor fi publicate în materialele conferințelor științifice și revistelor de specialitate.* Pentru anul 2025, membrii proiectului au participat la: V Міжнародної науково-практичної конференції 25 червня 2025 року, Conferința științifico cu participarea internațională "Provocări și strategii în ordinea și siguranța publică" Ed. a XI a. 20 – 21 noiembrie 2025.

- *Examinarea practicii CtEDO, obiectul de sesizare a căreia a constituit „cunoștințe specializate”.* Pe parcursul anul 2025 de către membrii grupului de lucru au fost examinate mai multe decizii CtEDO, unde Înalta Curte s-a expus pe procedura de aplicare cunoștințelor speciale, care au fost reflectate și în Ghidul elaborat: Cauza Beraru c. României, Cauza Brandstetter c. Austriei; Cauza Ciobanu c. Republicii Moldova; Cauza Eugenia Lazăr c. României; Cauza Ghimp și alții c. Republicii Moldova; Cauza Mantovanelli c. Franței; Cauza Mirilashvili c. Rusiei.

- *Unii membrii grupului vor participa la conferința internațională organizată de către Academia „Alexandru Ioan Cuza”, or. București, România.* Conform ordinului Rectorului Academiei "Ștefan cel Mare" Dr., conf. univ. Pilat Sofia și dr., conf. univ. Pilat Artiom au participat Conferința științifico cu participarea internațională "Provocări și strategii în ordinea și siguranța publică" Ed. a XI a. 20 – 21 noiembrie 2025.

- *Organizarea conferinței în cadrul proiectului.* La data de 11 noiembrie 2025, în cadrul proiectului a fost organizată o conferință cu genericul: "Probleme actuale privind aplicarea cunoștințelor speciale" În cadrul manifestației științifice au fost puse în discuție problematica aplicării cunoștințelor speciale, și anume a fost examinată practica judiciară, au fost puse în discuții hotărârile Curții Constituționale a RM, precum și cazuri de condamnare a RM la CtEDO, ca urma încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei la aplicarea cunoștințelor speciale.

- *Pilonul acestui ghid va constitui din rezultatul cercetărilor realizate de către membrii grupului pe parcursul proiectului. La data întocmirii prezentului raport de activitate (25.11.2025), mijloace financiare pentru realizarea activităților în cadrul proiectului nu au fost transferate, însă Ghid "Aplicarea cunoștințelor speciale la îndeplinirea justiției" a fost elaborate, unde au fost reflectate toate activitățile realizate în cadrul proiectului.*

- *Prin urmare, concluzionăm că acele activități planificate conforma contractului au fost realizate, rezultatele obținute sunt reflectate în livrabilul final: Ghid "Aplicarea cunoștințelor speciale la îndeplinirea justiției" ISBN 978-5-86654-612-1. 103 p. .*

Summary of the activity and results obtained in the project "Application of special knowledge to the administration of justice"23.70105.0807.11T 2024 – 2025.

In the fall of 2022, the "Young Researchers" competition was launched by the National Agency for Research and Development, where the "Ștefan cel Mare" Academy team consisting

of: Pilat Sofia, Pilat Artiom, Derenev Serghei and Prețivatfii Ghenadie submitted all the necessary documents to participate in the respective competition.

As a result, the proposed project, entitled "Application of special knowledge to the administration of justice" obtained funding, with the number 23.70105.0807.11T, project leader Pilat Sofia dr., conf.

According to the provisions of the contract, for the activities within the project for the year 2024, the group members achieved the following:

- *Examination of the provisions of the Code of Criminal Procedure, Civil Procedure and other normative acts regulating the procedure for applying special knowledge.* Following the examination of the legal provisions, some legislative omissions were found, which regulate the procedure for applying special knowledge, namely: Law 68 on judicial expertise, the Code of Criminal Procedure and other national normative acts regulating the procedure for applying special knowledge, the empirical basis for achieving this objective was the practice of the ECtHR, the Supreme Court of Justice and the decisions of the Constitutional Court of the Republic of Moldova. The results obtained will be reflected in the final deliverable, a guide on the application of special knowledge;

- *Conducting a survey to identify the problems faced by law enforcement agencies in applying special knowledge.* The survey was attended by practitioners, namely criminal investigation officers, prosecutors and judges. The results of the survey will be reflected in the final deliverable, a guide on the application of special knowledge;

- *Elaboration of scientific papers on the research topic to be published in specialized journals, or conference materials.* For the year 2024, the project members participated in: IV Міжнародної науково-практичної конференції 21 червня 2024 року.

- *Investigation of criminal cases with erroneous application of the norms regulating the procedure for applying special knowledge.* Throughout 2024, in order to enrich the empirical base, the group members became acquainted with criminal cases, where some provisions of the legislation were erroneously applied. The results of the investigation of criminal cases will be reflected in the guide.

- *Organization of the round table.* On November 14, 2024, a round table was organized within the project with the title: "Current issues regarding the application of special knowledge" During the scientific event, the issue of the application of special knowledge was discussed, namely, judicial practice was examined, the decisions of the Constitutional Court of the Republic of Moldova were discussed, as well as cases of conviction of the Republic of Moldova at the ECtHR, as a result of the violation of the fundamental rights and freedoms of the person in the application of special knowledge. Also, the results of the survey conducted within the project were presented, where all participants had the opportunity to get acquainted with them.

According to the provisions of the contract, for the activities within the project for the year 2025, the group members achieved the following:

- *Identification of criteria for assessing special knowledge by the court and the prosecution authorities.* The assessment of the results obtained through the application of special knowledge represents a complex and demanding activity, especially in the context in which the criteria for such assessment are not expressly defined. Although state authorities have the obligation to evaluate the results of the conducted examinations, they themselves do not possess the required specialized knowledge. Consequently, they frequently resort to hearing judicial experts in order to clarify certain aspects that remain unclear. In the present guide, developed within the framework of the project, we have outlined several criteria for assessing special

knowledge. Conducting a survey to identify the problems faced by law enforcement agencies in applying special knowledge. The survey was attended by practitioners, namely criminal investigation officers, prosecutors and judges. The results of the survey will be reflected in the final deliverable, a guide on the application of special knowledge;

- *Competence of the prosecution authorities and the court in assessing the results of special knowledge.* It falls within the competence of the prosecution authorities and the court to assess the results obtained through the application of special knowledge, this obligation deriving from their functional responsibilities. The guide developed under the project includes the results of a survey which identified the challenges faced by competent bodies when evaluating such results.

- *Preparation of scientific materials related to the research project.* These materials are intended for publication in proceedings of scientific conferences and specialized journals. In 2025, members of the project participated in: the V International Scientific and Practical Conference (25 June 2025), and the international scientific conference “Challenges and Strategies in Public Order and Security”, 11th edition (20–21 November 2025).

- *Examination of ECtHR case law regarding “specialized knowledge”.* Throughout 2025, members of the working group examined several ECtHR judgments in which the Court addressed issues related to the use of specialized knowledge in judicial proceedings. The conclusions were included in the Guide. Among the analysed cases were: Beraru v. Romania; Brandstetter v. Austria; Ciobanu v. the Republic of Moldova; Eugenia Lazăr v. Romania; Ghimp and Others v. the Republic of Moldova; Mantovanelli v. France; Mirilashvili v. Russia.

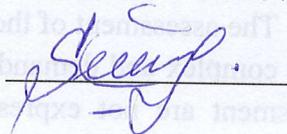
- *Participation of group members in international conferences.* According to an order issued by the Rector of the “Ștefan cel Mare” Academy, Dr., Assoc. Prof. Sofia Pilat and Dr., Assoc. Prof. Artiom Pilat participated in the international scientific conference “Challenges and Strategies in Public Order and Security”, 11th edition, held on 20–21 November 2025. In addition, some members of the group will take part in the international conference organized by the “Alexandru Ioan Cuza” Academy in Bucharest, Romania.

- *Organization of a conference within the project.* On 11 November 2025, a conference entitled “Current Issues Regarding the Application of Special Knowledge” was organized as part of the project. The scientific event addressed various challenges related to the use of special knowledge, including the analysis of judicial practice, the examination of Constitutional Court decisions, as well as cases in which the Republic of Moldova was convicted by the ECtHR for violations of fundamental rights and freedoms arising from the improper application of special knowledge.

- *Core component of the Guide.* The core of this guide is based on the results of the research conducted by the project members during the implementation period. As of the date of drafting this activity report (25 November 2025), financial resources for carrying out project activities had not yet been transferred. Nevertheless, the Guide “Application of Special Knowledge in the Administration of Justice” has been completed, reflecting all activities carried out within the project.

Conclusion. Therefore, we conclude that the activities planned under the contract have been carried out, and the results obtained are reflected in the final deliverable: the Guide “Application of Special Knowledge in the Administration of Justice.” ISBN 978-5-86654-612-1. 103 p. .

Conducator de proiect: PILAT Sofia

Data: _____